

Samfund, at de ikke have et stærkt Venstre, men at der, som jeg sagde før, paa den ene Side opvokser den brandrøde Radikalisme, der paa den anden Side søges holdt i Skak af den sorte Reaktion. Vort store og stærke Venstre, der har sin Rod ude i den store Befolkning, har Magt og Villie til at mildne og forsone og læge til alle Sider. Den klare, lige Venstrepolitikens Vej skal vise sin Velsignelse i det at kunne mildne og læge til alle Sider.

Nu skal jeg, idet jeg slutter, nævne en Ting, der staar i Forbindelse med dette, og som jeg har sat mig for, at jeg vilde tale om den første Gang, jeg kom til at tale her i Folketingets Sal, og det er et Ord om den Klasse i Landet, som jeg tror maa lide mest, men tier mest med det, og det er Landarbejderne. Landarbejderne kunne jo endnu ikke tages op i den Ring, jeg talte om før, i den Samvirken, der finder Sted mellem de store og smaa Jordbrugere, thi de sidde i jordløse Huse. Det er gjort op i Nationaløkonomisk Tidsskrift, at en Landarbejders aarlige Indtægt paa egen Kost maa sættes til 534 Kr. Hvilken elendig Løn er det ikke, og hvilken Sum af Savn og Suk mæler ikke det tørre Tal om! Det er næsten umuligt, at der kan leves et menneskeverdigt Liv under de Forhold. Han er ikke ulykkesforsikret, han har i Reglen ikke Raad til at gaa i Sygekasse, 6—8 Kr. er en saa kolossal Ekstraudgift for ham, at han maa holde sig udenfor. Og saa opkræver Staten efter Landhusholdningsselskabets Toldudvalgs Betænkning, om jeg husker ret, en aarlig Skat af disse fattige 534 Kr. paa henimod 40 Kr., hvoraf over Halvdelen gaar i private Lommer. Er der nogen himmelskrigende social Uret, som i alt Fald jeg kender, saa er det paa dette Punkt. 17 Kr. 5 Øre af de 40 Kr. er regnet ud at være Finanstold, og jeg kan sige, at hvis det ikke lykkes hurtigt at gennemføre en frisinde Toldlov, der sletter Skatten paa den fattige Mands første Livsfornödenheder, kunde jeg henstille at gøre et saa ekstraordinært Skridt, som maaske ældre Politikere ville le af, at man sagde: kan man finde, hvem disse gifte Landarbejdere ere, og kan man tælle dem, saa lad os refundere dem de 17 Kr., thi det er næsten Blodpenge. Det vilde ikke være noget slemt Mærke at faa sat paa Venstres første Finanslov i det første Aar af det 20de Aarhundrede.

Guldbrandsen: Det foreliggende Forslag røber ganske tydeligt, at det er affattet med to Hensyn for Øje, dels Hen-

synet til den økonomiske Stilling her i Landet, og jeg kan tilføje, ogsaa den finansielle Stilling, saaledes som denne foreligger her for Øjeblikket, og dernæst Hensynet til den politiske Situation, den, som indledes ved det ny Ministeriums Udnævnelse den 24de Juli i Aar. Det er ganske naturligt, at disse Hensyn maa tages, og naar jeg nu siger, at dette Forslag tydelig røber, at man ved dets Affattelse netop har taget disse Hensyn, mener jeg dermed at sige noget godt om dette Forslag. Det hænger jo nemlig saaledes sammen, at et Forslag til Finanslov er ikke en lille finansiell Verden for sig selv, ganske afgrænset fra alt andet. Et Forslag til en Finanslov er et Led i en sammenhængende Kæde, repræsenterer et Led i vor finansielle Udvikling. Saaledes maa et saadant Forslag ses og bedømmes, og kun naar man opfatter det paa den Maade, vil man undgaa at misforstaa mangt og meget. Den økonomiske Situation, som den foreligger her i Landet for Øjeblikket — og derunder indbefatter jeg tillige den finansielle — er jo tilvejebragt gennem en lang Aarrække. Den er tilvejebragt ved de Forhandlinger og Beslutninger, som ere tagne her i Rigsdagen med Hensyn til det Finanslovsforslag, der foreligger til Behandling og Afstemning. Have vi begaaet Fejlgreb, eller have vi mulig truffet heldige Bestemmelser, saa har det altsammen sat sine Frugter i den økonomiske Situation eller Tilstand.

Jeg har tænkt at ville give en lille Oversigt over vort Lands økonomiske Udvikling i Løbet af de sidste 20 Finansaar. Jeg begynder da med Finansaaret 1881—82 og slutter med Finansaaret 1900—01. Jeg skal dog straks berolige ærede Medlemmer med den Forsikring, at det ingeniunde er min Agt at møde frem med mange Tal, jeg skal under alle Omstændigheder indskrænke Tallene til det mindst mulige, men jeg maa naturligvis nævne nogle ganske enkelte. Først maa jeg bemærke, at naar jeg taler om Statskassens ordinære Indtægter, saa mener jeg naturligvis dermed alle de Indtægtsbeløb, som indflyde i Statskassen i Henhold til Finanslovens §§ 2—8, og naar jeg paa samme Maade taler om Statens ordinære Udgifter, mener jeg dermed de Udgiftsbeløb, der ere opførte paa Finanslovens Udgiftsparagraffer, §§ 11—26. § 9 paa Indtægtssiden og § 27 paa Udgiftssiden har jeg ganske ladet ude af Betragtning. Jeg taler altsaa kun om de ordinære Indtægter, om det, der med god Grund kan kaldes Statskassens faste Indtægter, og jeg taler ligeledes om de ordi-